

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. IISIESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

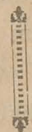
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

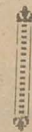
se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR

Despre concepțiunea obligațiunei în dreptul primitiv roman și în special despre natura juridică a nexului, de d-l Al. Cerban.
JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Dimitrie Marcovici Semaca cu Efrusina Șmelț.

Curtea de apel din Constanța: Iacob R. Pikman cu Ministerul Domeniilor.

Fapte și documente. — *O foaie de zestre din 4 Ianuarie 1801*, de d-l profesor D. Alexandresco.

Bibliografte.

Despre concepțiunea obligațiunei în dreptul primitiv roman și în special despre natura juridică a nexului

— URMARE *) —

Scrierea lui Mitteis a provocat în cercerile juridice ale romaniștilor din Germania mai ales, o polemică vie în jurul celor două concepțiuni fundamentale cu privire la natura nexului (mancipațiune fiduciară pedeoparte, contract de împrumut cu efect executoriu pe de alta); partizanii fiecărei doctrine căutară să o întărească fie prin o analiză mai pătrunzătoare a textelor, fie chiar prin cercetări filologice.

Astfel Mommsen ¹⁾ reluând o idee expusă la 1885, cu privire la natura obligațiunei în dreptul primitiv roman ²⁾ admite, accentuând concepția lui Mitteis,

*) Vezi *Dreptul*, No. 58, 60, 63, 69 și 72 din 1913; No. 2 din 1914.

1) „Nexum“, articol publicat în *Zeitschrift der Savigny stiftung* t. 23. pe 1902, pag. 348 și urm.

2) Diserațiune intitulată *Bürgerlich und peregrinische Freiheit in römischen staat*, publicate în *Festgabe für Beseler*, p. 256—261.

că nu numai nexul dar orice obligațiune (ca spre pildă obligațiunea care naște în caz de mancipatio în sarcina lui mancipio dans), în dreptul primitiv roman, ar fi consistat într'o vânzare condițională a persoanei celui obligat (bedingter Selbstverkauf), adică o vânzare supusă condițiunei neîndeplinirei obligațiunei la termen. astfel încât în caz de neexecutare sau neplata datoriei, datornicul pierde libertatea ³⁾. Din acest punct de vedere concepția lui Mommsen, care consideră nexul ca obligațiunea dreptului vechiu, este mai radicală decât cea a lui Mitteis, care consideră nexul ca un mijloc de garanție a unui contract de împrumut consistând într'o „Selbstmancipation“ a debitorului realizată de obicei posterior încheerii contractului de împrumut. După Mommsen, nu poate fi vorba de două feluri de nexum, ci de unul și acelaș contract consistând în vânzarea condițională a datornicului în schimbul banilor primiți de la creditor.

Contractul de împrumut avea în special denumirea de „nexum aes“, debitorul se chiamă *nexus*, atât înainte cât și după împlinirea condițiunei (neplata datoriei la termen), fie că debitorul se află sau nu în deținerea de fapt a creditorului; cu alte cuvinte, în această accepțiune, nexul este identic cu contractul de împrumut și nu constituie un act juridic distinct după cum pretinde Mitteis.

3) Mommsen, *Römische Geschichte*, I, cap. XI, p. 150 și urm. consideră mancipium și nexum ca cele 2 coloane ale dreptului patrimonial roman din epoca primitivă.

Mommsen admite că atunci când e vorba de nexum-contract de împrumut, creanța fiind lichidă în momentul exigibilității, creditorul putea, în caz de neplată, să recurgă la executarea imediată contra debitorului, la care acesta a consimțit prin anticipație în momentul încheerii contractului, care cuprinde o vânzare condițională a persoanei sale.

Este adevărat că textele analiștilor romani, invocate de Huschke și partizanii lui pentru a dovedi caracterul executoriu al nexului, și combătute de Mitteis, nu vorbesc în mod pozitiv despre un asemenea efect, căci oriunde se vorbește de o *manus injectio* exercitată de creditor, nu se exclude în mod categoric existența unei hotărâri prealabile care-i servă de bază; nu-i mai puțin adevărat însă, că nici nu se pomenește în acele texte necesitatea unei asemenea hotărâri, astfel încât nu se poate pune temei pe aceste texte, nici într'un sens nici în celalt; în realitate însă, atunci când se recunoaște creditorului, în caz de nexum, dreptul de a procedea la executarea imediată contra debitorului care n'a plătit la termen, nu e vorba de o *manus injectio* propriu zisă, căci în acea epocă primitivă, achizitorul unui lucru cumpărat condițional putea, după împlinirea condiției, să seziseze lucrul cumpărat oriunde s'ar găsi și acest fapt al cumpărătorului nu constituie o *manus injectio*, după cum nu s'ar fi putut considera ca o *manus injectio*, în sensul juridic, faptul stăpânului al cărui sclav ar fi fugit, de a-l sezisa acolo unde l'întâlnește; astfel se explică, zice Mommsen, de ce nexul nu este menționat între casurile care dau naștere la *manus injectio*.

Lenel, la rândul său, în aceeași revistă și acelaș număr ⁴⁾, raliându-se la părerea lui Mitteis, consideră că pretinsa forță executorie a nexului-contract de împrumut, face parte din domeniul legendei; că, vechiul drept roman ar fi cunoscut ca și alte legislațiuni, o *Selbstverpfändung* a debitorului — se nexum dare, nexum inire — care n'are nimic de a face cu împrumutul per aes et libram, de oarece ar fi vorba de două instituțiuni juridice deosebite. În adevăr, în acest din urmă caz am avea de a face cu o simplă obligațiune personală care se valorifică pe calea normală a sacramentului in personam. Pa-

sagiile din Liviu și Dionisiu invocate pentru a dovedi caracterul executoriu al nexului, nu se referă la împrumutul per aes et libram, ci la „Selbsverpfändung“. Lenel își pune întrebarea dacă actul per aes et libram, care incontestabil a servit ca procedeu de realizare al împrumutului atunci când banii trebuiau cântăriți, s'a menținut în urmă ca formă obligatorie de convențiune fie pentru contractele de împrumut, fie chiar pentru orice altfel de obligațiuni?

Analizând din acest punct de vedere textele invocate, Lenel examinează în primul loc textul celor 12 table: „cum nexum faciet mancipiumque“, etc., și conchide că nu e vorba, în acest text, de două acte juridice distincte, „nexum“ și „mancipium“, nu numai fiindcă, în această ipoteză, legiuitorul ar fi întrebuințat expresiunea „ve“ în loc de „que“ (a se vedea tot în legea celor 12 table, *si calvitur pedemve struit, si morbus aetasve vitium escit*, etc.), dar mai cu seamă fiindcă înțelesul dat în urmă cuvântului „nexum“ în limbajul curent, ar fi inexplicabil. În adevăr, Cicerone întrebuințează nexul în sens de mancipatio, în expresiunea „traditio nexu“ (top. V, 28) și în alte pasagii din scrierile sale (paradox. 5, 35, *pro Mureno* II. 3, etc.); acelaș înțeles se găsește la Frontinus (II, 36 *stipendarios (agros) qui nexum non habent*), la Gaius (II, 27, *provincialis soli nexum non esse*, etc.). Așa fiind, este oare admisibil ca legiuitorul celor 12 table să fi întrebuințat „nexul“ în sens de „obligațiune“ și prin urmare să fi stabilit o distincțiune clară și precisă între nexul considerat ca obligațiune pe de o parte și mancipatio considerată ca aplicându-se numai la drepturi reale pe de alta; iar mai apoi cu timpul, cuvântul nexum să fi pierdut înțelesul său originar și precis, putând fi întrebuințat ca sinonim cu mancipatio, atunci când în mod firesc termenii juridici și noțiunile juridice se precizează pe măsură ce știința juridică și jurisprudența progresează. De aici ar urma că cuvântul „nexum“ din legea celor 12 table n'are și nu poate avea înțelesul de „obligațiune“, ci combinat cu expresiunea „mancipiumque“ se referă la unul și acelaș act juridic și anume la mancipatio.

În pasagiul lui Festus „nexum est, ut ait Gallus Aelius quodcunque per aes et libram geritur, id quod necti dicitur, quo in genere sunt haec: testa-

4) *Das Nexum*, p. 84—101.

menti factio, nexi datio, nexi liberatio“, în ce privește expresiunea nexi datio, Lenel pretinde că nu poate avea alt înțeles decât „mancipatio“, căci nu-i admisibil ca Aelius Gallus, în enumerațiunea pe care o face, să fi omis tocmai mancipațiunea, actul per aes et libram cel mai important și să fi întrebuintat, după cum susține Huschke, această expresiune pentru a desemna împrumutul per aes et libram care desigur pe timpul lui Aelius Gallus nu mai avea nicio importanță practică!

Continuând cu examinarea textelor invocate pentru a stabili existența nexului ca contract de împrumut, Lenel susține că pasagiul din Gaius III, 173, unde se vorbește de „si quid eo nomine debeat quod per aes et libram gestum sit“, s'ar referi pe de o parte la legatul *per damnationem* de care se ocupă Gaius tot în aceeași carte la No. 175 și care lua naștere în sarcina lui familiae emptor în virtutea unei „mancipatio familiae“, pe de alta la „auctoritatis obligatio“, obligațiune care lua naștere în sarcina mancipientului în virtutea mancipațiunei, după cum reese din Cicero pro Murena II, 3 *is qui se nexu obligavit*. Este neverosimil ca textul sus citat a lui Gaius să facă aluziune la împrumutul per aes et libram care dispăruse de mult și pe care nici nu-l menționează undeva. În ce privește textul lui Festus „nexum aes apud antiquos dicebatur pecunia quae per nexum obligatur“, el trebuie, zice Lenel, interpretat în acelaș sens ca făcând aluziune la obligațiunile rezultând din mancipațiune și anume la obligatio auctoritatis și la obligatio rezultând în sarcina moștenitorului din legatul *per damnationem*. În fine, textul principal a lui Varro de lingua latina VII, 105, citit în partea lui finală „id quod obligatur per libram neque suum fit, inde nexum dictum“, Lenel îl interpretează în sensul că Manilius considera expresiunea „nexum“ ca având un înțeles mai larg (omne quod per libram et aes geritur), cuprinzând și mancipațiunile (in quo sint mancipia) și din această cauză Decenviri n'au putut să întrebuinteze numai cuvântul „nexum“, atunci când s'au ocupat, de mancipațiune, ci au adaus pentru o mai bună precizare, expresiunea „mancipiumque“; dacă nu s'au mărginit să întrebuinteze numai cuvântul „mancipium“ este probabil, după cum arată Mucius, fiindcă expresiunea dublă „nexum mancipiumque“, era des-

tinată să pue în evidență cele două elemente componente ale actului mancipațiunei și anume „mancipium“, luat în sens literal, se referă la aprehensiunea materială a lucrului, iar „nexum“ se referă la obligațiunile care derivă din mancipatio, în special obligatio auctoritatis.

În ce privește lămurirea adausă de Varron (nam id quod obligatur, etc.) ea ar trebui interpretă în modul următor: „nexum“, după Varro, în sens etimologic exprimă ideea creării unei obligațiuni, căci ceea ce formează obiectul unei obligațiuni devine prin aceasta chiar *neque suum*, adică „aes alienum“, această din urmă expresiune având înțelesul de datorie.

Această explicațiune etimologică a lui Varro, ar fi tocmai antiteza unei alte explicațiuni etimologice a cuvântului „mutuum“ — *quod de meo tuum fit* — care servește pentru calificarea contractului de împrumut.

În desfășurarea argumentațiunei sale, Lenel după ce critică definițiunea dată de Mucius cuvântului „nexum“, astfel cum o explică și interpretează Lenel, conchide că la început Romanii ar fi întrebuintat expresiunea „nectere“ în sensul cuvântului german «binden», adică a lega, a încheia un raport juridic, a stabili o legătură juridică lato sensu; adoptând părerea lui Bachofen⁵⁾. Lenel opiniază prin urmare că, „nexum“ ar fi însemnat «actul care face legătura juridică», legătura care în vechiul drept lua naștere prin cântărirea aramei (per aes et libram); în acest sens orice act juridic per aes et libram cuprindea un nexum și astfel se explică sinonima acestor expresiuni.

Când Decenviri în cele 12 table au vrut să precizeze că înțeleg să vorbească nu despre un act juridic în genere, ci despre actul juridic care mai târziu s'a chemat mancipatio, ei ar fi întrebuintat, pentru a înlătura orice îndoială, în mod simultan ambele expresiuni nexum și mancipium „cum nexum faciet mancipiumque“, astfel se explică cum acelaș act juridic „mancipatio“, se mai găsește desemnat și prin expresiunea „nexi datio“, care înseamnă literal darea sau predarea lucrului „legat“, adică a lucrului care face obiectul legăturai juridice.

Nicăeri nu se vede în legea celor 12 table vorbindu-se de un împrumut per aes et libram.

5) Nexum, p. 7.

Neavând date istorice precise cu privire la fisio-
nomia contractului de împrumut și a obligațiunei
contractuale în genere, în faza cea mai veche a drep-
tului roman, Lenel caută să reconstitue trăsăturile
esențiale ale obligațiunei contractuale pe cale de
legislațiune comparată servindu-se de rezultatele cu-
noscutе din cercetările vechiului drept german; or,
în vechiul drept german a existat «Wadiatio» un
contract prin care debitorul pentru a asigura plata
datoriei (spre pildă amenda datorită pentru un delict)
dădea un amanet (wadium) care putea să aibă de
obiect fie un lucru, fie o persoană (garant), care era
sau un terțiu sau chiar însuși debitorul; această din
urmă formă de wadiatio „Selbstwadiation“ ar fi fost
prototipul obligațiunei contractuale, punctul de ple-
care al dreptului contractual.

Din existența vadimoniului menționat în legea
celor 12 table și care a fost întrebuințat nu numai
ca mijloc procedural, ci ca un mijloc general de ga-
ranție personală, după cum rezultă din Varro ⁶⁾, Lenel
deduce că caracterul juridical acestui vadimonium a
trebuit să fie indentic cu a wadiațiunei germane.
Pentru a corobora această ipoteză, Lenel trage un
argument de analogie din caracterul juridic pe care-l
prezentau «praedes» din dreptul public, un fel de
vades și care nu erau numai niște simpli datornici,
ci amanetați ca și un lucru ⁷⁾, și în caz de neplata
datoriei, comuna, căreia i s'a constituit praedes, ei
vindeau ca orice amanet, praedum venditio și astfel
cădeau dacă nu în robie, într'o stare quasi servilă
până-la achitarea datoriei; în consecință, conchide
Lenel, «vades» în dreptul privat ar fi jucat un rol
analog cu „paedes“ în dreptul public, cu singura
deosebire că creditorul particular căruia i s'a con-
stituit un «vas» nu-l vindea, ci-l ținea în stare de
quasi-servitute, „in nervo et compedibus“ întrebuin-
țându-l la muncă.

Luând ca punct de plecare al evoluțiunei obli-
gațiunei contractuale, obligațiunea în care debitorul
se amanetează el însuși (Selbverpfändung) pe cale
de vadimonium, Lenel pretinde că faza de evoluție
imediat următoare n'ar fi fost contractul de împrumut
per aes et libram ci disocierea, desfacerea noțiunei

de obligațiune de aceea de amanet, care până atunci
erau întrunite în vadimonium, cum se poate cons-
tata în obligațiunea contractată pe cale de sponsis
(din *Loslösung der Haftung von der Selbstverpfändung*).
In sprijinul ipotezei sale, Lenel invoacă pe de o
parte faptul că sponsio, garantul și debitorul prin-
cipal poartă aceeași denumire tehnică, iar pe de alta
împrejurarea că garantul care a plătit avea contra
debitorului legis actis per manus injectionem.
Concluzia finală la care ajunge Lenel în monografia
a cărei analiză succintă am făcut-o, este că în
evoluțiunea dreptului obligațiunilor la Romani nu
mai era loc pentru contractul de împrumut per
aes et libram.

(Va urma)

Alex. Cerban.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 14 Ianuarie 1915

Președința d-lui C. R. Man Iescu, președinte

Dimitrie Marcovici Semaca cu Efrusina Șmelț

ADOPTIUNE. — MINOR. — CONSİMȚİMĂNT. — LIPSA ASCENDEN-
TOR. — EXPRIMAREA CONSİMȚİMĂNTULUI, — ART. 311 ȘI 318 C. CIV.

Dispozițiunile art. 318 c. civ., după care per-
soanele al căror consimțământ este cerut la adop-
țiune trebuie să se prezinte înaintea tribunalului,
sau să 'și dea consimțământul printr'o declara-
țiune autentică, nu sunt aplicabile și în cazul
când, potrivit art. 311 c. civ., în lipsă de ascen-
denți, consimțământul trebuie dat de către prima-
rul domiciliului adoptatorului, în asemenea caz
consimțământul putându-se da prin o simplă a-
dresă pe cale oficială din partea primarului.

No. 26. — Casată în urma recursului făcut de Di-
mitrie Marcovici Semaca, decizia No. 112 din 1912, a
Curții de apel din Iași, secția I, în proces cu Efrusina
Șmelț.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză de d-
consilier Gr. Ștefănescu; pe d-l avocat F. Chefner, pen-
tru recurent, în desvoltarea motivului de casare; și pe
d-l avocat R. Savinescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivulului de casare :

«Exces de putere. Intr'adevăr legea prin art. 311 și
318 c. civ., referitor la formalitățile de adopțiune, cere și

6) De lingua latina, III, 74.

7) A se vedea în special capitolul 64 al legii Malacitana,
care tratează „de obligatione praedum praediorum cognitorum-
que“.

adeziunea primarului comunei la săvârșirea actului în lipsă de ascendenți ai adoptatului. Cu toate că lipsește rațiunea acestui deziderat, în speță, se stabilește că și această formalitate a fost îndeplinită prin adresa comunicată la timp tribunalului din Botoșani, prin care a deră în chip formal la actul de adopțiune. Or, nu persoana fizică a primarului satisface acest deziderat al legiuitorului, ci autoritatea sa și ca atare aderarea făcută prin vorbita adresă are caracterul oficialității și autenticității.

«Că, Curtea, prin decizia atacată nu tratează în chip larg și juridicește valoarea potențială a adeziunii primarului intervenită la acel act, mărindu-se numai la pronunțarea respingerei apelului, prin aceasta comite iarăși un exces de putere.

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a confirmat sentința No. 264 din 1912, a tribunalului Botoșani, prin care admitându-se acțiunea intentată de intimata în recurs, Eufrosina Șmelt, s'a anulat adopțiunea făcută în persoana recurentului de către defuncta Maria Semaca și, în consecință, s'a obligat adoptatul să lase în posesia și proprietatea reclamantei întreaga avere mobilă și imobilă rămasă de la numita adoptatoare; că motivul pentru care s'a cerut și s'a admis anularea adopției este că, adoptatul fiind mai mic de 21 ani și neavând ascendenți, trebuia să se ceară, conform art. 311 c. civ., modificat la 1906, consimțământul primarului domiciliului adoptatorului și acest consimțământ trebuia să fie dat sau prin prezentarea primarului în persoană înaintea tribunalului, sau printr'o declarație de consimțământ autentică de judecătorie așa cum prevede art. 318 din acelaș cod; că, adresa No. 4854 din 1910, prin care primăria respectivă consimte la adopțiune, nefiind autentică, nu există consimțământ dat în formele cerute de lege;

Considerând că, este adevărat că art. 311 c. civ., astfel cum a fost modificat la 1906, prevede în mod categoric că, atunci când adoptatul este mai mic de 21 ani și n'are ascendenți, să se ceară consimțământul primarului domiciliului adoptatorului;

Că, însă, dispozițiunile art. 318 din acelaș cod, după care persoanele, al căror consimțământ este cerut la adopțiune, trebuie să se prezinte înaintea tribunalului sau să-și dea consimțământul printr'o declarațiune autentică, nu sunt aplicabile în cazul când este vorba de consimțământul primarului;

Că, legea cerând consimțământul primarului numai în scop de protecțiune pentru minor, n'a înțeles să ceară ca primarul să se prezinte înaintea tribuna-

lului sau ca declarațiunea de consimțământ făcută prin act scris să fie autentică, căci pentru măsura de protecțiune a minorului este suficient ca o asemenea declarațiune să fie cuprinsă într'o adresă trimisă de Primărie;

Că, în adevăr, primarul, ca reprezentant al autorității comunale, poate să-și dea consimțământul sub forma unei adrese oficiale trimisă tribunalului, căci într'un asemenea caz, fiind vorba de o autoritate constituită în Stat, nu poate exista nici o îndoială asupra consimțământului dat;

Că, numai când se cere consimțământul persoanelor particulare, legea a înțeles să prevadă ca consimțământul lor înscris să nu poată fi dat decât în formă autentică, pentru a garanta cu modul acesta proveniența și existența unui astfel de consimțământ,

Considerând că, în speță, primarul ca reprezentat al autorității comunale nu numai că a făcut mențiune pe actul original de adopțiune că consimte la această adopțiune, dar a și trimis adresa No. 4854 din 12 Iulie 1912, prin care a comunicat tribunalului că consimte la adopțiunea recurentului;

Că, această comunicare a consimțământului din partea primarului, fiind făcută pe cale oficială, dovedește în mod neîndoios atât proveniența cât și existența consimțământului și deci satisface condițiunile cerute de art. 311 citat mai sus în interesul minorului, iar nu al adoptatorului nici al terților;

Că, Curtea de apel hotărând contrariul și anulând adopțiunea făcută în persoana recurentului, a violat art. 311 și 318 c. civ., astfel că motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența dela 3 Aprilie 1915

Președința d-lui I. Hagiescu-Miriște, consilier

Iacob R. Pikman cu Ministerul Domeniilor

ANEXIUNE. — TRIBUNALELE STATULUI CEDANT. — HOTĂRĂRI. — EXECUTARE.

ANEXIUNE. — HOTĂRĂRI OBTINUTE ÎNAINTE DE ANEXIUNE. — EXECUTARE DE PLANO.

DOBROGEA NOUĂ. — PROPRIETATE IMOBILIARĂ. — ORDINE PUBLICĂ. — ART. 111, L. ORG. DOBROGEA NOUĂ.

1° Prin taptul anexiunei, tribunalele Statului cedant devenind străine față de provincia cedată, urmează că deciziunile ce ele vor pronunța în

viitor să nu poată fi puse în executare în această provincie decât după ce vor fi primit un exequatur dela autoritatea Statului cesionar.

2° Reclamantul care a dobândit o hotărâre definitivă înainte de anexiune având un drept câștigat, pe care îl poate executa de plano pe teritoriul care a depins de Statul desmembrat, urmează că formula executorie are să fie modificată în numele Suveranului Statului la care s'a făcut anexiunea în afară de orice declarație de exequatur.

3° Prescripțiunile art. 111 din legea pentru organizarea Dobrogei noi după care valorificarea dreptului de proprietate imobiliară rurală obținută pe temeiul oricărui fel de titluri, deci și prin acela al unei sentințe definitive, fiind dispozițiuneⁱ de ordine publică, urmează ca justiția din oficiu să facă a fi respectată.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Iacob R. Pikman, din Bazargic, contra sentinței tribunalului Caliacra, care admite contestația ministerului domeniilor, la cererea de punere în posesiune pe un pământ aflat în Dobrogea nouă, și câștigat de apelant contra Statului bulgar, azi român, prin sentință rămasă definitivă înainte ca teritoriul în care se afla pământul, să se fi anexat la țara românească ;

Considerând că, Iacob R. Pikman, susține că ministerul domeniilor nu este în drept a 'i cere «exequatur» pentru aducerea la îndeplinire a acestei hotărâri, privitoare la teritoriul anexat, întrucât singura lui obligație este să înlocuiască formula executorie bulgară prin cea română, formalitate ce a îndeplinit, și afară de aceasta, rău și fără cale tribunalul Caliacra, din oficiu, pe temeiul art. 111 din legea de organizare a Dobrogei noi, hotărăște că nici o executare nu se poate face până ce titlul de proprietate nu a fost verificat de comisia anume întocmită în acest scop, când el prin executarea sentinței tinde la folosința lucrului iar nu la valorificarea dreptului de proprietate deja recunoscut prin hotărâre judecătorească ;

Având în vedere că, pe baza principiului indepen-

denței justiției, consecință a dreptului fiecărui stat de a fi stăpân pe teritoriul său în interesul independenței și al dreptului de conservare, hotărârile pronunțate într'un stat nu-și pot prelungi efectul lor mai departe decât teritoriul unde au fost pronunțate ;

Că, însă, rigoarea acestui principiu cantonând un stat într'o egoistă izolare în domeniul justiției, fiind păgubitoare intereselor societății omenești, care trebuie să trăiască cu o conștiință juridică comună, a fost mitijată prin înțelegerea stabilită între state de a se acorda «exequatur» hotărârilor, spre a putea fi executate și pe teritoriul statului străin de acela care a pronunțat hotărârea ;

Considerând că următor acestora, tribunalele Statului cedant prin faptul anexiunii, devenind străine față de provincia cedată, urmează ca deciziunile ce vor pronunța în viitor «să nu poată fi puse în executare în această provincie decât când vor fi primit «exequatur» dela autoritatea statului cesionar ;

Considerând că, dacă astfel este regula în privința hotărârilor pronunțate după anexiune, ce trebuie să se decidă pentru sentințele date și rămase definitive anterior desmembrării ?

Considerând că în privința lor, cum tratatul care oferă reuniunea sau abandonul provinciei, nu are efect retroactiv și nu poate aduce vre-o atingere drepturilor câștigate, reclamantul care a dobândit o hotărâre definitivă, are un drept câștigat, putându-l executa „de plano“ pe teritoriul care a depins de statul desmembrat, în afară de orice declarațiune de exequatur.

Considerând că formula executorie, atribut al suveranității, fiind aplicată în numele unui stat și al suveranului care nemai având vre-un drept pe teritoriul anexat, nu-și poate avea tăria, urmează să fie modificată și aplicată în numele suveranului Statului la care s'a făcut anexiunea.

Considerând dar că, în speță, sentința care se execută fiind rămasă definitivă înainte ca teritoriul în care se află pământul ce se cere să se fi anexat la țara românească, exequatur nu se poate cere, iar formula executorie modificându-se în numele statului și suveranului țării noastre, hotărârea are puterea de a fi executată „de plano“ ;

Având în vedere însă că art. 111 din legea pentru organizarea Dobrogei nuoi prescrie că valorificarea dreptului de proprietate imobiliară rurală obținută pe temeiul oricărui fel de titluri, deci și prin acela al unei sentințe definitive, trebuie făcută înaintea comisiunii centrale însărcinată cu verificarea titlurilor de proprietate ;

Că, a considera cererea folosinței unui pământ altceva decât valorificarea unui drept de proprietate ar fi a nu ține seamă de voința legiuitorului și a eluda legea prin distincțiunile ce am crea ;

Considerând că prescripțiunile art. 111 din legea mai sus citată, care ca orice lege de organizare a proprietății fonciare interesând repartiziia teritoriului Statului român și problemele economiei generale cuprinzând o dispoziție de ordine publică, urmează ca justiția, din oficiu, să o facă a fi respectată.

Că, astfel fiind, pentru aceste motive, redactate de d-l președinte I. Hagiescu-Miriște, respinge apelul etc.

Semnați: I. Hagiescu-Miriște, N. Penciuiescu,
Dem. T. Moscu, C. Climescu.

Fapte și documente

O foae de zestre din 4 Ianuarie 1801

Regimul dotal este, precum se știe, tradițional în țara noastră. Toate legile noastre anterioare vorbesc de el ¹⁾, încât este firesc lucru ca acest regim să fi trecut în dreptul actual (art. 1233 urm. c. civ.).

Din toate codurile noastre anterioare, cel mai complet asupra materiei este, de bună seamă, codul Calimach.

Altă dată, ca și astăzi, toate lucrurile care erau în comerț și din care bărbatul putea să tragă un folos oarecare, puteau fi constituite dotă.

1) Vezi pravila lui Matei Basarab, glava 265 urm. codul Ipsilant, capit. pentru zestre ; codul lui Andronache Donici, capit. 33, codul Caragea, partea III. capit. 16 art. 9 urm., codul Calimach art. 1662 urm., etc. Vezi și tom. VIII al Coment. noastre, p. 116, text și nota 1.

Dotă putea fi constituită de însăș femeea, când ea avea avere și eră majoră.

Ea mai putea fi constituită ca și astăzi, de terții, rude sau străini.

După art. 1623 din codul Calimach (1220 c. austriac), tatăl și bunul despre tată erau mai cu seamă datori să înzestreze pe fiica sau nepoata lor, după rangul și starea ce aveau în societate, conform regulei: *paternum officium est dotare filias*; iar mama numai atunci era datoare a înzestră pe fiica ei când tatăl era sărac, sau când ea era de altă dogmă și fiica ortodoxă ²⁾.

Obligația de a-și înzestră copiii nu era însă altă dată numai naturală, după cum este astăzi ³⁾, ci civilă (art. 1623 c. Calimach), după cum era la Romani ⁴⁾, și după cum este și astăzi în codul austriac (art. 1220), în codul spaniol (art. 1340, 1341), etc.

Contractul dotal nu era însă un contract solemn, după cum este astăzi (art. 1228 c. civ., și 710 pr. civ.), ci putea fi făcut fără niciun act scris, înainte a trei martori vrednici de credință (art. 1616 c. Calimach), soluție admisă și de codul Caragea ⁵⁾,

De obicei se încheiă însă un act scris, bine înțeles sub semnătură privată și chiar prin punere de deget, pentru constituirea dotei, care se numea foae sau izvod de zestre, expresie ce se întrebuintează și astăzi.

2) Vezi tom. VIII al Coment. noastre, p. 17 și p. 164.

3) Cpr. Cas. rom. Bult. 1901, p. 1638 și *Dreptul* din 1902, No. 13; *Cr. judiciar* din 1905, No. 65 și *Dreptul* din 1906, No. 4 (cu observ. noastră); Bult. 1909, p. 31 și *Dreptul* din 1909, No. 16 (cu observ. d-lui S. Rădulescu). *Die Verbindlichkeit, die gemeinschaftlichen Kinder auszustatten, ist eine natürliche Verbindlichkeit*, zice Zachariae (*Hamdbuch des fr. Civilrechts*, III, § 479, p. 251 (ed. Crome). Vezi însă Baudry et Barde *Oblig.*, II 1663; T. Huc, II 196, etc., După care obligația de a-și înzestra copiii ar fi o obligație *morală* sau *de conștiință*. Vezi tom. VIII, al Coment. noastre, p. 115, text și nota 4 și p. 136, text și nota 2.

4) L. 19, Dig., *De ritu nuptiarum*, 23, 2.

5) Vezi tom. VIII al Coment. noastre, p. 68, 69.

Vom reproduce aci după *Convorbirile literare* ⁶⁾, o foaie sau un izvod de zestre din 1801, care este o imagină fidelă a credinței, obiceiurilor și costumelor ce dominau în societatea noastră pe la începutul secolului trecut (anul 1800 urm).

În capul izvodului figurează icoana Maicei Precista, menită a protegui fericirea casei și a primi rugăciunile zilnice ale familiei. Apoi, vin hainele și sculele, care făceau parte din costumul cucoanelor, precum: inele, paftale, benișele, libadele, sarice, rochii de diferite materii, aduse din Constantinopol sau din Veneția. Pe lângă acestea se adaogă buccialicurile cu pânzăria cusută de mireasă pentru soțul ei, adică: berbilicuri sau prosoape de bărbierit, brodate la gherghef, toc de catitea cusut cu fluturi de aur pentru pieptenele barbei, călifan pentru imamelelele ciubucilor și în fine, lada tradițională de Brașov, care după expresia lui Vasile Alexandri, servea de *Corbeille de mariage*.

Mai figurau încă în foile de zestre uneltele gospodăriei, precum: sinii, tavale, șahane, tingiri, lighene de alamă cu ibricile lor, etc.

În foile de zestre ale boerilor bogăți, figurau: șaluri, flori de diamant, cercei de smarald, inele, harmasari din țara ungurească, salașe de țigani, etc.; iar cei săraci înlocuiau toate aceste avuții printr'o părintească binecuvântare, ca cea mai prețioasă comoară a zestrei ⁷⁾.

Iată acum izvodul în chestiune, care poartă data de 14 Ianuarie (Ghenar), 1801.

Dau fiicei mele Catinca:

- O icoană Maica Precista cu argint;
- Un toc de argintării cu 6 perechi;
- O farfurie de argint cu două lingurițe;
- O pereche paftale cu colan;
- O suea cu argint;
- O pereche de case, unde șade doctorul Lorentz, cu locul cât este îngrădit;
- Un inel cu diamant;

6) No. 7 din 1 Octombrie 1875, p. 277, 278.

7) Vezi *Convorbirile literare, loco supra cit*, p. 277.

- Patru rânduri de strae: însă
- Un benișel de atlas cu samur și rochie;
- Un benișel de atlas cu cacom;
- Un benișel de atlas cu singiap;
- O libadea de atlas, de vară;
- O rochie de giar;
- O rochie de atlas;
- O rochie de maltin;
- O rochie de papură, cu flori;
- Patru rochii albe de tulpan;
- 1.000 lei, adică o mie lei;
- Două buccialicuri;
- Patru sarice;
- 15 cămăși;
- Două tacâmuri de masă cu șervetele lor;
- Patru prosoape;
- Două sfeșnice de alamă și două de argint;
- Un lighian cu ibric;
- O saltea de atlas cu oghial;
- Două perne mari și două mici;
- Trei rânduri de fețe cu prostirile lor;
- Un sipet mare (de Brașov);
- O sinie mare și o tavă;
- Șase șahane și șase tingiri cu capace.

Acestea de mai sus arătate le dau fiicei mele Catinca și alte mărunțișuri de ale casei.

(Iscăliță) Eleana Alexandri, căpităneasă.

Și mai la vale urmează consimțământul fraților și surorilor miresei:

«Pentru aceste toate lucruri ce mai sus se arată prin acest izvod, carele se dau zestre de către maica noastră fiicei d-sale și surorii noastre Catinca, este și cu buna primire a noastră a tuturor fraților; și să aibă a le stăpâni cumnatul nostru ca pe niște drepte lucruri ale sale; iar când vreunii din noi frații, sau sora noastră Marioara, va naște vreo pricină atât asupra altor lucruri, dar mai ales asupra caselor, atunci noi acești iscăliți mai jos să avem a răspunde».

(Iscăliți): Neculai Alexandri, Marioara Cuza, Iordache A. Constand. A.

D. Alexandresco

BIBLIOGRAFIE

A apărut tomul al XI-lea al

„Dreptului civil român“

(ultimul) de d-l profesor

D. ALEXANDRESCO

Acest volum cuprinde *Prescripția* în materie civilă în materie comercială și în materie penală.

N. B. — *Opera monumentală a profesorului dela Iași, care astăzi se găsește în toate mânele, este astfel desăvârșită și completă.*

Tabla analitică a acestui volum (ultimul) cuprinde 8 coli și 1/2 de tipar.

Prețul unui volum este de **Lei 18.**